

AMME ALACAKLARININ TAKİBİNDE 3. ŞAHISLARA YÖNELİK HACİZ UYGULAMASI

Mustafa Alpaslan

Dr., S.M.M.M., Türkiye, e-mail: m.alpaslan@windowslive.com

1- GİRİŞ

6183 sayılı Yasa'nın 79. Maddesinde düzenlenen üçüncü şahıslardaki menkul malların, alacak ve hakların haczi uygulamada vergi daireleri tarafından yanlış tatbik edilerek ilgisiz pek çok mükellefin haklarını mağdur edebilmektedir. Yasa hükmü dikkatlice incelendiği takdirde söz konusu hacizlerde menkul değerler hedeflenmiştir. Ancak uygulamada vergi dairesinin bu madde hükmünü gayrimenkullere teksif ederek mükelleflerin Anayasal bir hakkı olan mülkiyet haklarının ihlal edildiği sıklıkla görülebilmektedir.

2- 6183 SAYILI YASA'NIN 79. MADDESİNDE DÜZENLENEN HAK HACİZLERİ YANLIŞ UYGULANMAKTADIR

Bilindiği üzere, 6183 sayılı A.A.T.U.H.K.'nun 79. Maddesi "üçüncü şahıslardaki menkul malların, alacak ve hakların haczi" konusunu düzenlemektedir. Madde metni aynen aşağıda olduğu gibidir.

" Hamiline yazılı olmayan veya cirosu kabil senede dayanmayan alacaklar ile maaş, ücret, kira vesaire gibi her türlü hakların ve fiilen tutanak düzenlemek suretiyle haczi kabil olmayan üçüncü şahıslardaki menkul malların haczi, borçlu veya zilyed olan veyahut alacak ve hakları ödemesi gereken gerçek ve tüzel kişilere, kurumlara haciz keyfiyetinin tebliği suretiyle yapılır. Tahsil dairesi tarafından tebliğ edilecek haciz bildirisi ile; bundan böyle borcunu ancak tahsil dairesine ödeyebileceği ve amme borçlusuna yapılacak ödemenin geçerli olmayacağı veya elinde bulundurduğu menkul malı ancak tahsil dairesine teslim edebileceği ve malın amme borçlusuna verilmemesi gerektiği, aksi takdirde amme borçlusuna yapılan ödemeler ile malın bedelini tahsil dairesine ödemek zorunda kalacağı ve bu maddenin üç, dört ve beşinci fıkra hükümleri üçüncü şahsa bildirilir. Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirimleri, alacaklı tahsil dairelerince ya da alacaklı amme idaresi vasıtasıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilir. Elektronik ortamda yapılacak tebliğe ve cevapların elektronik ortamda verilebilmesine ilişkin usûl ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.

Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirimleri; amme borçlusunun hak ve alacaklarının bulu-

Citation/Atf: ALPASLAN, M. (2024). AMME ALACAKLARININ TAKİBİNDE 3. ŞAHISLARA YÖNELİK HACİZ UYGULAMASI. İZMİR SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER DAYANIŞMA DERGİSİ. 7(2): 293-295

Corresponding Author/ Sorumlu Yazar:
Mustafa Alpaslan
E-mail: m.alpaslan@windowslive.com

Bu çalışma, Creative Commons Atif 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
This work is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License.

nabileceği bankaların şubelerine doğrudan veya mahallindeki tahsil dairesi aracılığı ile tebliğ edileceği gibi Maliye Bakanlığınca belirlenecek tutarın üzerindeki alacaklar için doğrudan bankaların genel müdürlüklerine de tebliğ edilebilir. Haciz bildirisi bankanın genel müdürlüğüne de tebliğ edilmiş ise tüm şubelerini kapsayacak şekilde beyanda bulunma yükümlülüğü bankanın genel müdürlüğüne aittir.

Haciz bildirisi tebliğ edilen üçüncü şahıs; borcu olmadığı veya malın yedinde bulunmadığı veya haczin tebliğinden önce borcun ödendiği veya malın tüketildiği ya da kusuru olmaksızın telef olduğu veya alacak borçluya veya emrettiği yere verilmiş olduğu gibi bir iddiada ise durumu, haciz bildirisinin kendisine tebliğinden itibaren yedi gün içinde tahsil dairesine yazılı olarak bildirmek zorundadır. Üçüncü şahsın süresinde itiraz etmemesi halinde, mal elinde ve borç zimmetinde sayılır ve hakkında bu Kanun hükümleri tatbik olunur.

Herhangi bir nedenle itiraz süresinin geçirilmesi halinde üçüncü şahıs, haciz bildirisinin tebliğinden itibaren bir yıl içinde genel mahkemelerde menfi tespit davası açmak ve haciz bildirisinin tebliğ edildiği tarih itibarıyla amme borçlusuna borçlu olmadığını veya malın elinde bulunmadığını ispat etmek zorundadır. Menfi tespit davası açılması halinde mahkemece bu Kanunun 10 uncu maddesinde sayılan türden teminat karşılığında takip işlemlerinin durdurulmasına karar verilebilir. Teminat, alacaklı tahsil dairesine verilir ve haciz varakasına dayanılarak haczedilir. Taraflar arasında teminata ilişkin olarak çıkan anlaşmazlıklar, takip işlemlerinin durdurulması hakkında kararı veren mahkeme tarafından çözümlenir. Davasında haksız çıkan üçüncü şahıs aleyhine, haksız çıktığı tutarın % 10'u tutarında ayrıca inkâr tazminatına hükmedilir.

Bu Kanun uyarınca kendisine tebliğ edilen ödeme emrine karşı dava açıp itirazında kısmen veya tamamen haksız çıkan üçüncü şahıs hakkında, menfi tespit davasının lehi-

ne sonuçlanması veya asıl amme borçlusunun takip konusu amme alacağını tamamen ödemiş olması halinde, bu Kanunun 58 inci maddesinin beşinci fıkrası hükmü uygulanmaz.

Üçüncü şahıs, haciz bildirisi üzerine yedi gün içinde alacaklı tahsil dairesine itiraz ettiği takdirde, alacaklı amme idaresi bir yıl içinde, üçüncü şahsın yaptığı itirazın aksini genel mahkemelerde açacağı davada ispat ederek, üçüncü şahsın İcra ve İflas Kanununun 338 inci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılmasını ve borçlu bulunduğu tutarın ödenmesine hükmedilmesini isteyebilir.

Menkul malların aynen teslimi mümkün olmadığı takdirde değeri ödenir. Üçüncü şahısların genel hükümler gereğince asıl borçluya rücu hakları saklıdır."

Yukarıdaki madde hükmü uygulamada vergi dairelerince yanlış tatbik edilmektedir. Öyle ki, madde hükmü yanlış tatbik edilerek, vergi borcu tahsil edilecek kaygısı ile üçüncü şahısların bazen gayrimenkullerine bile haciz uygulanmaktadır. Bu durum açıkça Anayasaya aykırı olup, hatta mülkiyet hakkı ihlali sonucuna kadar varabilmektedir.

3- ASIL AMME BORÇLUSUNUN ÜÇÜNCÜ ŞAHISLARDAKİ MENKUL MALLARIN, ALACAK VE HAKLARIN HACİZ PROSEDÜRÜ NEDİR?

Bilindiği üzere, 6183 sayılı kanunun md. 79 hükmü gereği üçüncü şahıslar nezdinde ki mal ve alacakların haciz edilebileceğine ilişkin hükümler maddede düzenlenmiştir. Anılan madde hükmüne istinaden amme borçlusunun üçüncü şahıslar nezdinde ki mal alacak ve mevduatlarının haczinde belli koşullar aranmaktadır. [1] bu tür uygulamalarda sadece ve sadece menkul değerler ve likit para vs. kıymetler haczedilir. Gayrimenkuller bu uygulamanın dışındadır.

Kamu borçlusunun üçüncü şahıslardaki alacakları üzerine haciz yürütülebilmesi için amme borçlusunun üçüncü şahıs nezdinde alacağını bulunduğunu bildirmiş olması

veya vergi dairesince borçlunun bu şahıslardan alacağı olduğunun tespit edilmesi ve tespit edilen tutar için haciz konulması gerekecektir. [2]

Öte yandan, vergi borcu bulunan mükellefin ilişkili olduğu müşteriye yaptığı satışı (Bs) formu ile vergi dairesine bildirmesinin, ödemeye dair bir saptama bulunmaksızın, davacı müşterinin alacağının bulunduğu yolunda bir bildirim olarak kabul edilemeyeceği, kaldı ki, idarece yasaya uygun bir tespit yapılmış olması halinde bile, haciz uygulanabilecek ve sonrasında ödeme emriyle talep olunabilecek tutarın alacaklının bütün vergi borcu kadar değil, tespit edilen hak ve alacak tutarı kadar olması gerekmektedir. [3]

Yargıya intikal eden bir uyuşmazlık hakkında; *“vergi dairesi tarafından 118.000,00-TL vergi borcu bulunan ..... mükellefin, davacı şirkete sattığı ve 9.170,00-TL (KDV Hariç) tutarındaki bu satışın mükellef tarafından (Bs) formuyla beyan edildiği, bunun üzerine davacıya 25.11.2009 tarihinde tebliğ edilen 12.11.2009 tarih ve 59923 sayılı haciz bildirisini ile söz konusu hak ve alacağın haczedildiğinin bildirildiği, davacı şirketin 03.12.2009 tarihli dilekçeyle ... ‘a söz konusu alım tutarını nakden ödediklerini, bu sebeple adı geçen her hangi bir hak ve alacağının bulunmadığını bildirerek haciz bildirisine itiraz ettiği, ancak itirazın (7) günlük yasal süre içinde yapılmaması nedeniyle mal elinde ve borç zimmetinde sayılarak 118.000,00-TL tutarındaki amme alacağının tamamı için dava konusu ödeme emrinin düzenlendiği anlaşılmıştır.*

Buna göre; 6183 sayılı kanunun md. 62 hükmüne göre 1. fıkrasında haciz için öngörülen koşullar oluşmadığından, davacı adına bu kanunun md. 79 hükmünün 3. fıkrası hükmüne dayanılarak, borç zimmetinde sayılmak suretiyle ödeme emri düzenlenmesinde hukuka uyarlık görülmemiştir. “ şeklinde karar verilmiştir.

4- SONUÇ YERİNE

Yukarıda açıklandığı üzere asıl amme borçlusu mükelleflerin üçüncü şahıslar nezdindeki alacak hacizlerinde çok dikkatli olması gerektiği bilinmektedir. Buna göre,

1.Ba / Bs formları üçüncü şahıslar nezdinde ki mal, alacak ve hakların haczi açısından önemli bir etkisi bulunmamaktadır.

2.Öncelikle, üçüncü şahıslar nezdinde amme borçlusunun alacağının olup olmadığı, var ise tutarının tespiti önceden belirlenmesi gerekir. Bu konuda asıl amme borçlusunun faturalı alacakları dikkate alınmalıdır.

3.Ba / Bs formları, dolayısıyla amme borçlusunun üçüncü şahıslarda ki alacaklar üzerine haciz uygulanabilmesi için, üçüncü şahıs nezdinde ki alacağını bildirmiş olması veya idarece borçlu şirketin bu şahıslardan alacağı olduğunu saptanması ve bu tespit edilen tutar için haciz konulması gerekecektir.

4.6183 sayılı kanunun uygulamasında 79. Madde kaynaklı hacizlerde, 3. Şahıs olarak kabul edilen” **HB1 borçlunun**” gayrimenkullerine haciz tatbik edilemez. 79. Mad. Hükmü sadece ve sadece menkul değerler için uygulanacaktır. [4]

[1] Bkz. Danıştay 4. Daire, 10.06.2013 gün ve E:2010/8630 – K:2013/4481 sayılı kararı

[2] Bkz. Yargıtay 10. Hukuk Dairesi, 27.04.1999 gün ve E:1999/1165 – K:1999/2873 sayılı kararları

[3] Bkz. Danıştay 4. Daire, 08.03.2005 gün ve E:2004/1578 – K:2005/304 sayılı kararları

[4] Bkz: Hayrulloğlu Betül, Tahsil Yetkisinin Kullanımının Haciz işlemi Bakımından Değerlendirilmesi, İzmir Barosu Dergisi, Eylül 2019, S:302,303, Aynı görüş için Bkz: Taş Metin, Vergi İcra Hukukunda Haciz, Ekin Yayıncılık, Bursa 2000